

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

Kloknerova 26, 148 01 Praha 414

Č. j.: MV-11406-1/PO-OKR-2019

Počet listů: 22

Z P R Á V A

**o činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky v oblasti preventivně
výchovné činnosti za rok 2018**

Praha 2019

Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen HZS ČR) v oblasti preventivně výchovné činnosti (dále jen PVČ) za rok 2018 je zpracována na základě Pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR (SIAŘ 6/2015 ve znění pokynu 46/2017) k realizaci preventivně výchovné činnosti u Hasičského záchranného sboru České republiky. Vychází z podkladů od jednotlivých pracovních skupin PVČ HZS krajů a pracovní skupiny PVČ Ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR (dále jen MV-GŘ HZS ČR).

Plánem MV-GŘ HZS ČR k realizaci PVČ pro rok 2018 bylo stanoveno hlavními prioritami:

- 1) vzdělávání učitelů základních a středních škol k výuce tematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí dle platných vzdělávacích dokumentů. Kurzy pro učitele realizovat dle akreditovaných programů HZS ČR nebo s Národním institutem pro další vzdělávání s důrazem na regionální potřeby a vzdělávací praxi,
- 2) ve vazbě na úkol č. 13 z Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, na Zprávu o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015 a ve vazbě na zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií, § 26 odst. 2, navázat spolupráci s provozovateli objektů zařazených do skupiny B,
- 3) zvýšení propagace PVČ zejména na webových stránkách MV-GŘ HZS ČR a HZS krajů, v kalendáři akcí, v regionálních médiích a podobně.

I. Vyhodnocení hlavních priorit

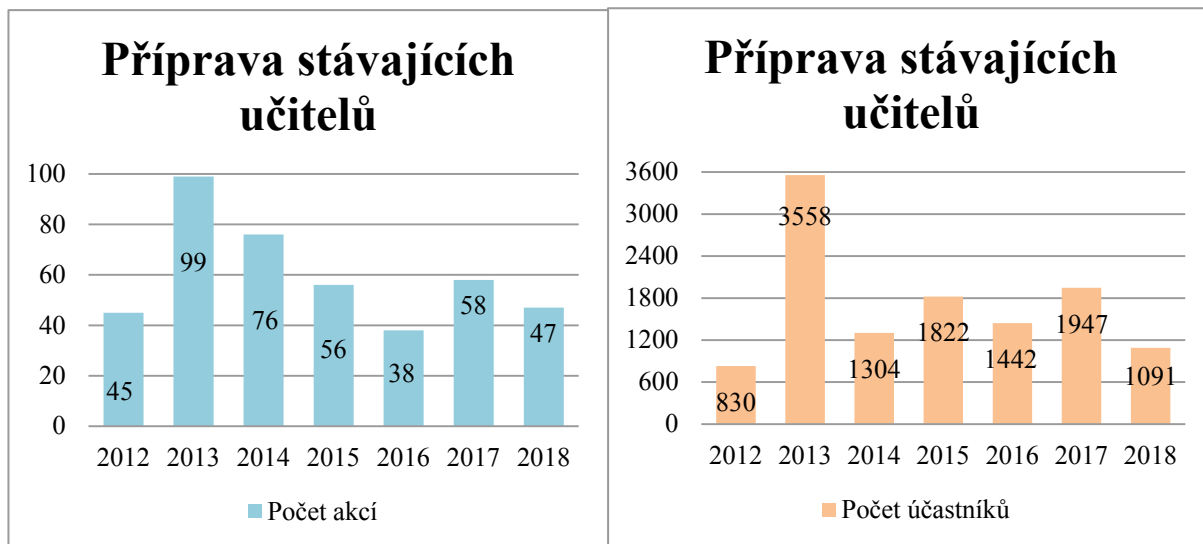
1. Vzdělávání učitelů základních a středních škol

HZS ČR dlouhodobě usiluje o kvalitní připravenost učitelů k výuce tematiky ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí (dále jen OČMU) ve školách, protože je zárukou kvalitní výuky OČMU ve všech typech škol.

Kurzy pro pedagogické pracovníky a kurz příprava škol na mimořádné události

Příprava stávajících učitelů v roce 2018 probíhala zejména dle akreditovaných vzdělávacích programů pro učitele základních a středních škol, které jsou obsahově zaměřeny více do praxe - na vhodné formy výuky, metody práce, pomůcky a případně příklady dobré praxe. Tyto kurzy jsou zařazeny do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a jsou uskutečňovány buď ve spolupráci s Národním institutem pro další vzdělávání (HZS ČR zajišťuje lektory z řad příslušníků), nebo v přímo jednotlivými HZS krajů (dle akreditace

udělené MŠMT v roce 2016 pod č. j.: MSMT-32514/2016-1-932). Od plošného proškolení učitelů v roce 2013, které reagovalo na aktualizace Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, odpovídají počty absolventů těchto kurzů skutečné poptávce učitelů, popřípadě jejich časovým možnostem věnovat se dalšímu profesnímu vzdělávání. Celkově bylo v roce 2018 proškoleno **1 091 učitelů ve 47 kurzech**. U HZS Jihočeského

u Olomouckého kraje se v tomto roce, z důvodu minimálního zájmu učitelů, nepodařilo kurz naplnit.

Pro vzdělávací program „Příprava škol a školských zařízení na mimořádné události“ (akreditace u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy - udělena dne 20. 11. 2017 pod Č.j.: MSMT- 28124/2017-1-1139) většina HZS krajů v roce 2018 svou nabídku teprve formovala. Celkem byly uspořádány **4 kurzy** (u HZS hl. m. Prahy a HZS Pardubického kraje) s celkovou účastí **92 osob**.

Na základě dlouhodobé spolupráce HZS Jihomoravského kraje s odborem školství Krajského úřadu Jihomoravského kraje se podařilo v roce 2018 zorganizovat **odbornou konferenci „Bezpečně ve školách s IZS“**, určenou ředitelům a učitelům základních a středních škol v kraji. Společnými silami základních složek IZS a Městské policie Brno se podařilo vytvořit zajímavý program tematiky bezpečnosti pro **více než 100 posluchačů**, jehož cílem byla jednak pomoc pedagogům při výuce bezpečnostních témat představením vhodných programů, projektů, výukových materiálů a relevantních informačních zdrojů, dále reakce na zvyšující se zájem škol o tuto problematiku a v neposlední řadě upozornění na množící se komerční nabídky na výuku bezpečnostní problematiky od subjektů, které nemají dostatečně odborně kvalifikované lektory. Tento typ přípravy učitelů lze hodnotit velmi pozitivně, zapojení

pedagogů do diskuse a jejich slovní hodnocení konference odráželo pozitivní reakce s žádostmi o další vzdělávání vedené tímto způsobem.

Podobnou akci, určenou pro ředitele škol a školských zařízení zorganizoval Krajský úřad Kraje Vysočina, odbor školství, mládeže a sportu. HZS Kraje Vysočina zde prezentoval veškeré aktivity, kterými podporuje výuku problematiky OČMU.

2. Navázání spolupráce s provozovateli objektů zařazených do skupiny B

Ve vazbě na úkol č. 13 z Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030, na Zprávu o stavu ochrany obyvatelstva v České republice 2015 a ve vazbě na zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií bylo pro rok 2018 stanoveno jednou z hlavních priorit navázání spolupráce s provozovateli objektů zařazených do skupiny B. Dle § 26 odst. 2 výše zmíněného zákona provozovatel objektu zařazeného do skupiny B spolupracuje s krajským úřadem a jím pověřenými organizacemi a institucemi a s hasičským záchranným sborem kraje na zajištění havarijní připravenosti, **informování veřejnosti a preventivně výchovné činnosti** v oblasti vymezené vnějším havarijním plánem.

V této oblasti jsou mezi jednotlivými kraji ČR výrazné rozdíly. Na území 9 HZS krajů bylo ke konci roku 2018 určeno 3 a méně objektů zařazených do skupiny B. Naopak jsou v tomto směru nejvytíženější HZS Středočeského kraje – 31 objektů, HZS Ústeckého kraje – 16 objektů, HZS Moravskoslezského kraje – 15 objektů a HZS Zlínského kraje – 8 objektů. Navazování spolupráce s těmito objekty na poli PVČ probíhá uspokojivě, všechny HZS krajů mají svá území zmapována. U HZS Karlovarského a Libereckého kraje se o možnostech spolupráce bude jednat po schválení nových vnějších havarijních plánů.

Jako vhodně nastavenou spolupráci lze vyzdvihnout např. soutěž „Výzva pro chemika“ u HZS Středočeského kraje či spoluúčast na pořádání exkurze v objektu Draslovka, která byla určena zástupcům složek IZS a krizovým manažerům ORP ve Středočeském kraji. HZS Pardubického kraje ve spolupráci s Krajským úřadem Pardubického kraje a provozovateli areálu PARAMO zpracovali informační leták, plakát a souhrnné informace na webových stránkách, a to pro cílové skupiny žáků a studentů, aktivní populaci, seniory a pro handicapované obyvatele.

HZS Moravskoslezského kraje zrealizoval seminář pro zástupce společensky významných objektů v zóně havarijního plánování BorsodChem MCHZ, s.r.o. a DUKOL Ostrava s.r.o., kterého se zúčastnili zástupci obou společností, školských zařízení, zařízení sociální péče,

úřadů městských obvodů, krajského úřadu a Statutárního města Ostravy. Dále postupně zapojil provozovatele objektů zařazených do skupiny B do programu Hasík CZ, vyškolil vhodné zaměstnance objektů na instruktory tohoto programu a nasadil je do škol v zónách havarijního plánování těchto společností.

HZS Kraje Vysočina svou spoluprací se společností ČEPRO, a.s. navázal exkurzí v objektu, které se zúčastnili příslušníci oddělení ochrany obyvatelstva a krizového řízení krajského ředitelství a územních odborů.

3. Zvýšení propagace PVČ

Institut ochrany obyvatelstva pokračoval v tvorbě **Hasičského magazínu**, který poskytuje důležité informace a návody k aktivnímu zapojení občanů do procesu sebeochrany, jako významného nástroje ochrany života, zdraví a majetku při mimořádných událostech a krizových situacích. Natočil a v průběhu února až listopadu 2018 odvysílal 10 dílů Hasičského magazínu v Regionální televizi a televizi V1, všechny díly magazínu jsou také vloženy na kanál YouTube. Institut dále zveřejnil 6 vzdělávacích videospotů v autobusech městské hromadné dopravy v Hradci Králové a Pardubicích, a to v průběhu dubna až června 2018.

V roce 2018 pokračoval cyklus věnovaný problematice OČMU v týdeníku **Učitelské noviny**, otištěno bylo 10 odborných článků. Pokračovala také spolupráce s časopisem **Výlety** (6 článků věnovaných zejména možným nebezpečím v přírodě a jejich předcházení) a nově byla navázána spolupráce s časopisem **Naše rodina** (10 článků zaměřených na dospělou populaci a seniory). Odborné články jsou rovněž umístěny na **Metodický portál RVP** (13 článků).

HZS Středočeského kraje pokračoval v kampani „**Když jde o život, přeparkovat nestihnete!**“ a navázalo na ni novým videoklipem „**3 metry k životu**“, který nasbíral na kanálu YouTube 7 655 shlédnutí.

HZS Jihočeského kraje mimo jiné pokračoval v dobře nastavené spolupráci s Českobudějovickým Deníkem a v rubrice „**Minuty z požární ochrany**“ bylo uveřejněno 20 článků s tématy požární prevence, ochrany obyvatelstva, krizového řízení a IZS.

HZS Olomouckého kraje spolupracoval s obecními a městskými úřady na zveřejňování preventivních informací na vývěsních deskách, pod názvem „**Hasičův rok**“ se tak k občanům každý měsíc dostala nová témata. Pokračoval také ve spolupráci s televizí TV Morava, s Českým rozhlasem Olomouc a Rádiem Haná.

HZS Moravskoslezského kraje pokračoval v dlouhodobé spolupráci s tiskovými periodiky vydávanými celkem ve 103 obcích kraje. V průběhu roku 2018 zaslal těmto redakcím 14 příspěvků (především s ohledem na aktuální situaci v území a roční období). Vzhledem

k množství obesílaných obcí je však zpětná vazba, zda byly články otištěny, minimální. Dále spolupracoval s televizními stanicemi POLAR, Nova a kabelovou televizí Kopřivnice – bylo odvysíláno 9 příspěvků.

Oslovování celostátních médií je stále velmi složité. Ze zkušeností HZS ČR však vyplývá, že účinným nástrojem k předávání informací občanům jsou média regionální a v posledních letech také sociální sítě. Jedenáct HZS krajů pravidelně k PVČ využívá Facebook, Twitter nebo YouTube, umísťují zde různé pozvánky na akce spojené s PVČ, varovné informace s připomenutím správného chování, krátké články, fotografie a videa. Novou cestou se pustily HZS Karlovarského a Jihočeského kraje, kteří požádali občany pomocí Facebooku o vyplnění dotazníku na Google Forme, obsahující otázky týkající se přípravy obyvatelstva na déletrvající výpadky elektrického proudu. Dotazník vyplnilo více než 1 800 respondentů a výsledná zjištění jasně ukázala, že respondenti nejsou v drtivé většině nijak připraveni na výpadek energie delší než jeden den. Po vyhodnocení si HZS krajů stanovily priority další přípravy, a to jak nákup potřebných věcných prostředků pro tento typ mimořádné události, tak postup zlepšování přípravy obyvatelstva.

Médiím bylo v roce 2018 poskytnuto celkem **1 403 výchovných a vzdělávacích příspěvků**, které se objevily v 62 rozhlasových stanicích, 63 televizních (především regionálních) stanicích a v 301 tištěných médiích.

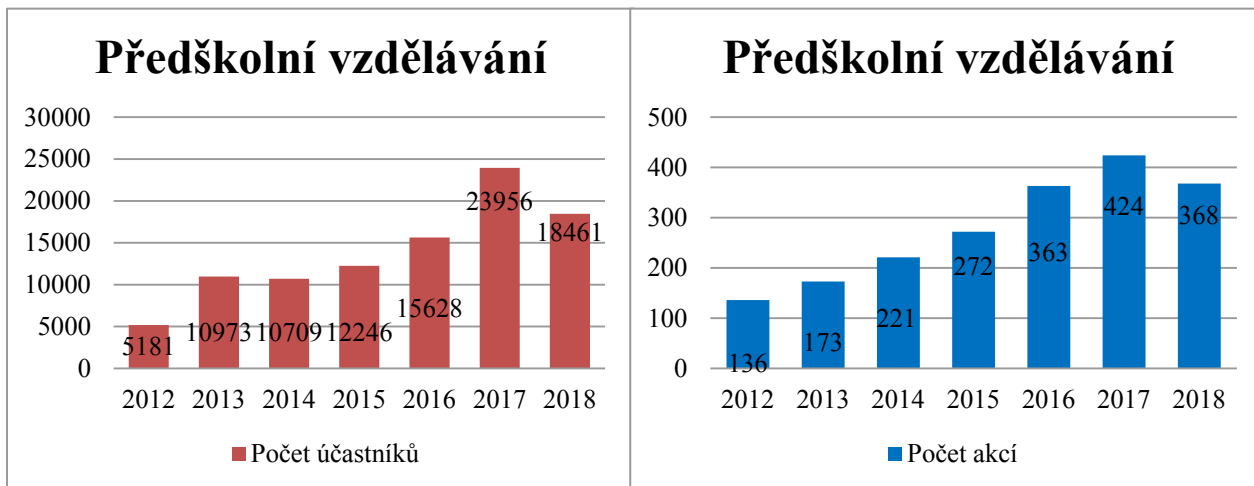
II. Další aktivity v oblastech přípravy obyvatelstva

1. Podpora vzdělávání ve školách

Vzdělávání dětí a mládeže je pro HZS ČR základním pilířem celé přípravy obyvatelstva.

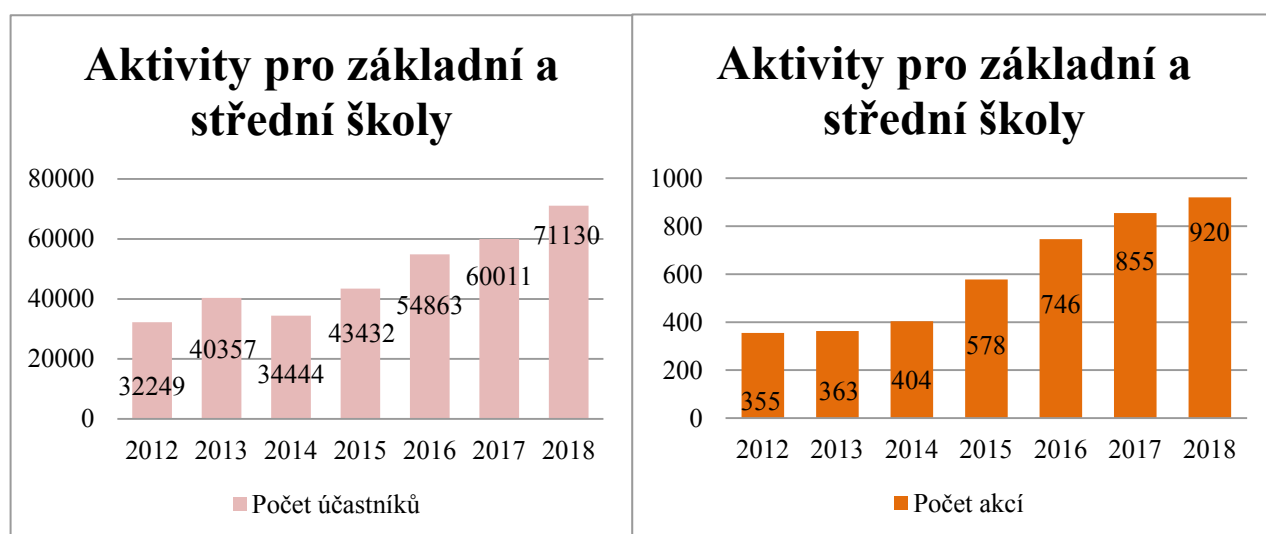
Předškolní vzdělávání

V roce 2018 pokračovala dobře rozvinutá spolupráce s mateřskými školami a ostatními předškolními zařízeními. Základem přípravy, která probíhala dle platných vzdělávacích dokumentů, bylo seznámení dětí se základy bezpečného chování a zejména odstranění bariéry mezi dětmi a záchranáři. Celkem příslušníci navštívili **368 tříd mateřských škol s 18 461 dětmi**. V rámci výukového programu Hasík CZ se podařilo proškolit dalších 16 tříd, což činí celkem **384 tříd mateřských škol** a ostatních předškolních zařízení. Oproti roku 2017 došlo u předškolního vzdělávání k poklesu, a to zejména v rámci programu Hasík CZ (2017 – 57 navštívených tříd, 2018 – 16 navštívených tříd), který ovšem tuto aktivitu má pouze jako doplňkovou a plnou pozornost soustředí na základní a střední školy.

Základní a střední vzdělávání

HZS ČR v roce 2018 aktivně podporoval výuku problematiky OČMU na základních a středních školách svými programy, besedami a přednáškami. V rámci **920 navštívených tříd** se podařilo oslovit **71 130 žáků a studentů**, což představuje **nárůst oproti loňskému roku o 18,5 % žáků a studentů**. O toto zlepšení se nejvíce zasloužily HZS Plzeňského, Středočeského a Ústeckého kraje (zde mimo jiné aktivním šířením projektu Hasiči pro školy). V rámci výukového programu Hasík CZ se dále podařilo proškolit dalších **2 782 tříd**, což činí celkem **3 702 tříd s celkovým počtem 136 256 žáky a studenty**.

Mezirezortní expertní pracovní skupina pro bezpečnostní témata

V roce 2018 pokračovala ve své činnosti Mezirezortní expertní pracovní skupina pro bezpečnostní témata, která má za úkol nalézt optimální začlenění výuky témat bezpečnosti do rámcových vzdělávacích programů základních a středních škol včetně zajištění pravidelné měřitelnosti výsledků výuky této problematiky. Členy této pracovní skupiny jsou zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT), Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva vnitra, Ministerstva obrany, Ministerstva dopravy, MV-GŘ HZS ČR, České školní inspekce, Národního ústavu pro vzdělávání, Národního institutu pro další vzdělávání a Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy.

Uvedená pracovní skupina byla zřízena jako poradní orgán náměstka pro řízení sekce vzdělávání MŠMT a pracuje od září 2017. V průběhu práce se členové této skupiny se shodli, že je nutné bezpečnostní témata soustředit do jednoho celku v rámci kurikulárních dokumentů tzv. rámcových vzdělávacích programů, aby nedocházelo ke zbytečným duplicitám a tříštění tématik. Za HZS ČR v této pracovní skupině **prosazujeme variantu vzniku ucelené formy vzdělávání**, která by zahrnovala vyvážené učivo všech bezpečnostních témat. **Určena je především pro žáky 2. stupně základních škol a pro studenty středních škol**, kde by učivo bylo rozšířeno vzhledem k věku **i o občanská práva a povinnosti** v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva krizového řízení.

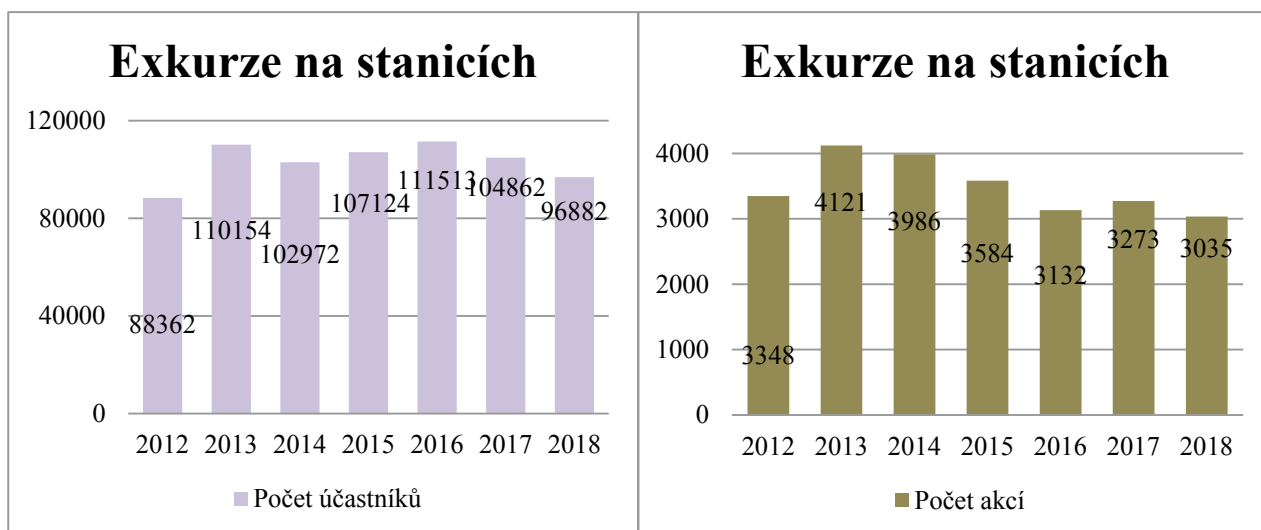
Všechny závěry a doporučení Mezirezortní expertní pracovní skupiny pro bezpečnostní témata jsou zpracovávány do závěrečné zprávy, která bude předložena vedení MŠMT. Následně bude uvedenou pracovní skupinou zpracována Zpráva pro vládu ČR s návrhy na optimalizaci vzdělávání v bezpečnostních tématech, s navrženými prioritami a úkoly, jak toho dosáhnout.

Současně s tím byly pod vedením Národního ústavu pro vzdělávání zahájeny práce na revizích Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, na němž participují i zástupci MV a MV-GŘ HZS ČR.

Exkurze na hasičských stanicích

Mateřské, základní i střední školy mají stále ve velké oblibě exkurze na hasičských stanicích, kde se návštěvníci prakticky seznamují s konkrétními činnostmi HZS ČR. V rámci exkurze, vedle představení hasičské techniky, výbroje a výstroje také získávají důležité informace o požární prevenci a sebeochraně při mimořádných událostech. V roce 2018 se těchto **exkurzí účastnilo 96 882 osob** (převážně žáků a studentů s pedagogickým dozorem).

V podpoře vzdělávání žáků a studentů se také velmi dobře osvědčily tzv. multimediální učebny. Postupně počet těchto učeben narůstá. Nyní se nachází u **sedmi HZS krajů 10 multimediálních učeben**, které slouží jak školám a jejich pedagogům, tak i členům jednotek sboru dobrovolných hasičů nebo široké veřejnosti v rámci preventivně výchovných akcí. Významně učebnu využívá např. HZS hl. m. Prahy, který zde provádí cca 90% svých přímých aktivit pro jednotlivé cílové skupiny. Na pražských hasičských stanicích, kde není možné učebnu zřídit, postupně zavádí, s pomocí grantu od Hlavního města Prahy, interaktivní vestibuly s názornými pomůckami a grafikou s popisem.

2. Spolupráce s vysokými školami

Celkem **9 HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR spolupracovalo v roce 2018 s vysokými školami**. Zejména podporovali výuku svou lektorskou činností v bakalářských a magisterských studijních programech, tvorbou vzdělávacích materiálů, vedením a oponováním bakalářských a diplomových prací či zajišťováním exkurzí a praxí pro studenty.

Přehled aktivit HZS ČR v roce 2018 vůči vysokým školám

	Škola	Lektorská činnost	Praxe studentů/	Vedení a oponování

			exkurze	prací
MV-GŘ HZS ČR	Univerzita Karlova v Praze Fakulta tělesné výchovy a sportu	X		X
	České vysoké učení technické v Praze Fakulta biomed. inženýrství	X	X	X
	Vysoká škola finanční a správní	X		X
HZS hl. m. Prahy	Univerzita Karlova v Praze Pedagogická fakulta	X		
	Univerzita Karlova v Praze Fakulta tělesné výchovy a sportu	X		
	Česká zemědělská univerzita	X		
	Vysoká škola finanční a správní	X		
	Divadelní fakulta Akademie múzických umění	X		
HZS Středočeského kraje	České vysoké učení technické v Praze Fakulta biomed. inženýrství	X	X	X
	Univerzita Karlova v Praze Přírodovědná fakulta	X	X	X
HZS Jihočeského kraje	Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.		X	
	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích		X	
HZS Jihomoravského kraje	Vysoké učení technické Brno	X		
HZS Olomouckého kraje	Univerzita Palackého v Olomouci	X		
	Univerzita obrany	X	X	
HZS Pardubického kraje	VOŠ Ministerstva obrany Moravská Třebová	X		
	VOŠ a SŠ Česká Třebová	X		
	Policejní akademie ČR			X
	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava			X
	Univerzita Pardubice			X
HZS Králové - hradeckého kraje	Univerzita Jana Amose Komenského Praha	X		X

HZS Moravskoslezského kraje	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	X		
	Slezská univerzita v Opavě	X		
	Mendelova univerzita Brno	X	X	
HZS Zlínského kraje	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	X	X	X
	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava	X	X	X

HZS Jihočeského kraje se zaměřil na vzdělávání budoucích pedagogů na Katedře společenských věd Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V rámci stávající akreditace začlenili dva nové předměty: „Ochrana obyvatelstva a prevence rizik“ a „Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“ jako povinný a povinně volitelný předmět. Skladba obou předmětů reflektuje začlenění bezpečnostních témat do RVP a obsahovou strukturu problematiky OČMU. Lektorsky je výuka zabezpečena odborníky z HZS Jihočeského kraje - 2 osoby, Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje - 1 osoba, Zdravotnické záchranné služby Jihočeského kraje - 1 osoba, Krajského úřadu Jihočeského kraje, Oddělení prevence a humanitních činností, Odbor sociálních věcí - 1 osoba, BESIP - 1 osoba a Krajského vojenského velitelství České Budějovice - 1 osoba. Vzdělávání na pedagogické fakultě v bezpečnostních oblastech je koncipováno jako specializační a není řešeno jako samostatná aprobace (předmět) vzhledem k tomu, že v současné době ani na základní či střední škole neexistuje samostatný předmět.

Novelizací zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) došlo ke změnám v akreditačním řízení studijních programů vysokých škol. Dle tohoto zákona se tak nově k akreditačním studijním programům zaměřených na oblast bezpečnosti vyjadřuje Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany (odst. 6 § 78 zákona o vysokých školách). Souhrnné stanovisko zpracovává Odbor bezpečnostního výzkumu a policejního vzdělávání Ministerstva vnitra. Substanoviska jsou zpracovány Odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra a MV-GŘ HZS ČR. V roce 2018 bylo vydáno celkově 16 stanovisek ke studijním programům vysokých škol zaměřených na oblast bezpečnosti ČR (viz tabulka).

titul	název studijního programu	název školy	stanovisko
Bc.	Bezpečnostně právní studia	Vysoká škola Karla Engliš, a.s.	souhlas
Mgr.	Civilní nouzové plánování	České vysoké učení technické v Praze	souhlas
Ph.D.	Civilní nouzové plánování	České vysoké učení technické v Praze	souhlas
Bc.; Mgr.	Bezpečnostní a kriminologická studia	Vysoká škola podnikání a práva a.s.	souhlas
Mgr.	Bezpečnostní plánování	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava	souhlas
Bc.; Mgr.	Ochrana obyvatelstva se zaměřením na CBRNE, Civilní nouzová připravenost	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích	souhlas
Bc.; Mgr.	Bezpečnostní studia	CEVRO Institut, z.ú.	souhlas
Bc.	Bezpečnostní management	Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovního institutu – AMBIS, a.s.	souhlas
Bc.	Bezpečnostně právní studia	Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú.	souhlas
Mgr.	Bezpečnost společnosti	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	souhlas
Bc.; Mgr.	Bezpečnost a obrana, Joint Interdisciplinary Master's Study Programme for Common Security and Defence Policy	Univerzita obrany	souhlas
Mgr.	Bezpečnostní a strategická studia	Masarykova univerzita	souhlas

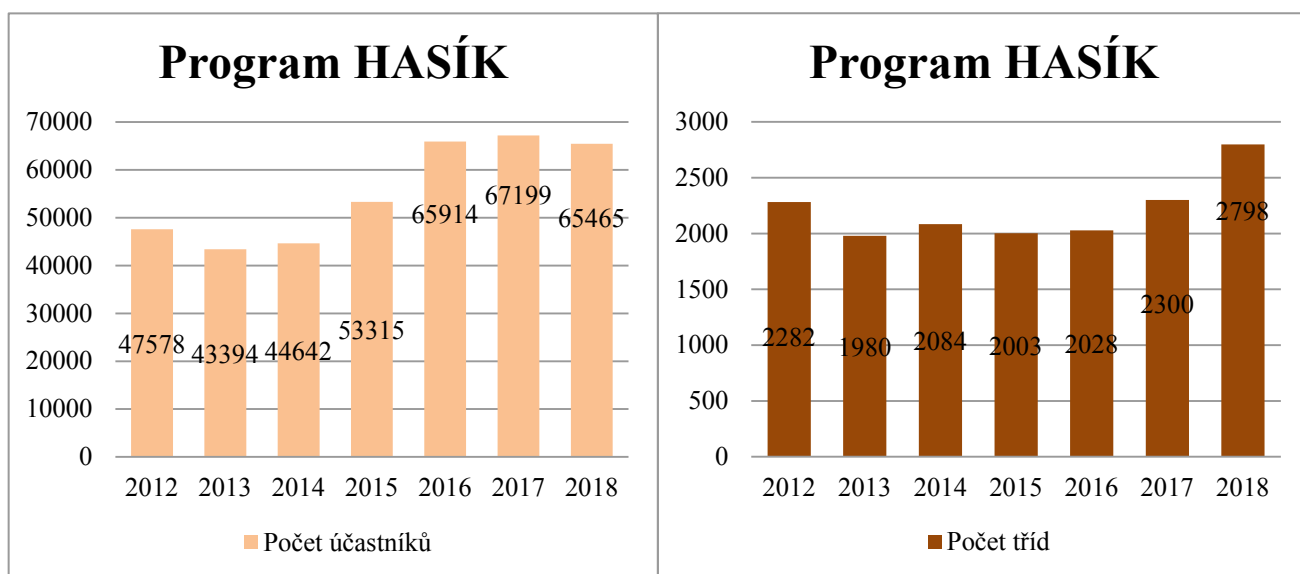
3. Programy a projekty přípravy obyvatelstva

HZS ČR podporuje výchovu a vzdělávání obyvatelstva mnoha programy a projekty. Jednotlivé HZS krajů realizují své regionálních aktivity a dále se dle svých možností zapojují do větších programů a projektů, které jsou realizovány dvěma a více kraji nebo MV-GŘ HZS ČR.

Hasík CZ

Do praktické realizace preventivně výchovných programů Hasík CZ - Výchova dětí v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva (zaměřeno na základní školy) a Hasík CZ - Vaše cesty k bezpečí (zaměřeno na střední školy) je dlouhodobě zapojeno 10 HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR. V roce 2018 proběhly 4 výcviky nových instruktorů programu pro základní školy, které provádí Citadela Bruntál, z.s. a které úspěšně absolvovalo celkem 104 účastníků. V roce 2018 bylo v rámci programu Hasík CZ proškoleny **2 798 tříd s 65 465 žáky** (z toho 26 tříd středních škol), což je za dobu 22 letého trvání programu nejlepší výsledek v počtu navštívených tříd.

Nejzdatnější instruktoři jsou u HZS Moravskoslezského kraje, v kolébce tohoto programu. V roce 2018 navštívili 353 základních škol (1075 druhých a šestých tříd), což představuje 81,9 % všech základních škol v Moravskoslezském kraji (územní odbor Karviná měl 100 % pokrytí škol – 68 škol). Na tomto výsledku se podílelo 205 instruktorů, z toho 128 z řad příslušníků HZS Moravskoslezského kraje. Celkový výsledek programu v roce 2018 vysoce překročil hranici stanovenou „Koncepcí preventivně výchovné činnosti - Vzdělávání žáků základních škol v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva“ ze dne 27. 10. 2005, ve které byl stanoven cíl implementovat program do 60 % základních škol v Moravskoslezském

kraji.

Asociace Záchranný kruh

Jednotlivé HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR, buď na základě uzavřených smluv, nebo po ústní dohodě, úzce spolupracují s Asociací Záchranný kruh. Zejména využívají vytvořené vzdělávací materiály, jako jsou výuková videa, interaktivní multimediální učebnice, pracovní listy, testovací systém či databáze obrázků v rámci svých preventivně vzdělávacích akcí. V roce 2018 asociace vytvořila cyklus unikátních dokumentárních dramát **Osudová rozhodnutí**, která ukazují v kontextu skutečných událostí ty nejzákladnější rady a informace, jak se chovat v případě mimořádných událostí. Druhý nový cyklus krátkých instruktážních spotů **Požáry v domácnostech** přináší základní rady, návody, informace o možných nebezpečích a postupy správného chování v případě požáru.

Hasiči pro školy

Tento projekt tvoří výukového materiálu pro podporu vzdělávání v oblasti OČMU na 2. stupni základních škol. Pro každý ročník bude postupně vytvořeno 5 hodin z oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva (celkem tedy 20 výukových hodin). Součástí každé hodiny je interaktivní prezentace, pracovní list pro žáky a metodická příručka pro učitele. Materiál plně reflektuje závazné požadavky na výuku dané problematiky, zároveň je logickou a odbornou součástí komplexního vzdělávacího rámce vzdělávání na základních školách. Projekt vzniká ve spolupráci HZS Zlínského a HZS Ústeckého kraje za finanční podpory Ústeckého kraje. Je dostupný ZDARMA pro všechny školy v České republice. Pro školní rok 2017/2018 byl vytvořen první kompletní ročník. Další budou postupně přibývat v následujících letech. Při příležitosti Dne požární bezpečnosti v pátek 13. dubna 2018 byly slavnostně představeny odborné veřejnosti kompletní materiály pro 6. ročník ZŠ tohoto projektu. Akce se konala na základní škole E. Krásnohorské v Ústí nad Labem, probíhala zde celodenní výuka ve všech třídách na 2. stupni a dále byl zrealizován projektový den pro všechny žáky této školy. Na podporu projektu byly k tomuto datu zpuštěny webové stránky www.hasiciproskoly.cz. Zde jsou umístěné všechny vytvořené materiály ke stažení zdarma. Ke konci roku 2018 bylo zaznamenáno **4 000 stažení všech druhů materiálů**.

Další projekty a programy

Originálním projektem HZS hl. m. Prahy byla „**Hasičská kuchařka aneb dobré jídlo a dobrá rada od hasičů**“. Knížka, která je určena zejména široké veřejnosti, obsahuje kromě receptů rady týkající se požární ochrany domácností a bytových domů, varování obyvatelstva, evakuace, volání na tísňové linky a podobně. Vyšla v rámci 165. výročí vzniku HZS hl. m. Prahy.

HZS Středočeského kraje čtvrtým rokem pokračoval ve **videoprojektu pro podporu výuky OČMU**. Vytváří ho ve spolupráci se zástupci Zdravotnické záchranné služby Středočeského kraje a Krajským ředitelstvím policie Středočeského kraje. Celkem se podařilo natočit a zveřejnit 35 výukových nebo dokumentárních klipů. Vytvořená videa jsou umístována jak na webové stránky HZS Středočeského kraje, tak na internetový server pro sdílení videosouborů YouTube. Od umístění prvních videí v roce 2014 bylo zaznamenáno již více

než 317 tisíc jejich shlédnutí, v roce 2018 to činilo **120 472 shlédnutí** (celková doba sledovanosti 381 tisíc minut, což je 264 dní a 15 hodin).

Zajímavým a jak po stránce kvality, tak i kvantitativně významným projektem byla akce „**Didaktický týden**“, jehož třetí ročník proběhl ve dnech 17. – 21. září 2018 na Výstavišti Praha Holešovice a jehož spolupořadatelem byl HZS hl. m. Prahy. V pavilonech výstaviště byla vybudována stanoviště pro vybrané složky IZS, která postupně procházeli žáci 1. stupně ZŠ z Prahy 7. Pro každou třídu mělo stanoviště vyhrazeno 45 minut a během týdne se zde vystříдалo **45 tříd s cca 880 žáky**.

HZS Moravskoslezského kraje se v roce 2018 zapojilo do dlouhodobého mezinárodního **projektu EU DIRECT**, který mimo jiné cílí na snižování rizik při katastrofách. V rámci projektu byly v oblasti PVČ realizovány workshopy pro žáky a studenty ZŠ a SŠ, znalostní, výtvarná a literární soutěž a workshopy pro místní správu.

Soutěže

MV-GŘ HZS ČR v roce 2018 pořádalo u příležitosti Evropského dne tísňové linky 112 již 10. ročník celostátní literární soutěže „**Dávají za nás ruku do ohně**“, jejímž tématem tentokrát byla „Nejhezčí básnička o hasičích“. Soutěž je tradičně oblíbená jak mezi školami, tak mezi jednotlivci. Slavnostní vyhodnocení proběhlo v září 2018 v rámci akce Zbirožské hasičské Tatrování.

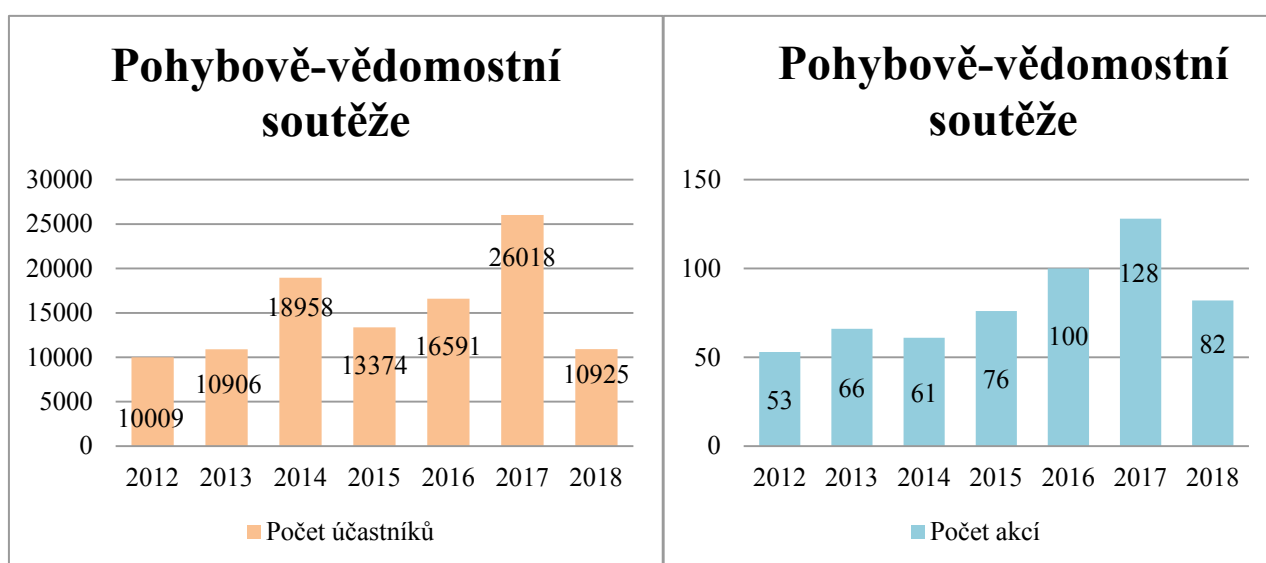
Zajímavou vědomostní soutěž „**Výzva pro chemika**“ připravil HZS Středočeského kraje ve spolupráci s firmou Spolana Neratovice a Gymnáziem Václava Beneše Třebízského ve Slaném. Byla určena pro 5 členné týmy žáků 8. a 9. tříd ZŠ a jejím cílem bylo zpopularizovat a vzbudit zájem o chemii a zároveň žákům hravou formou přiblížit problematiku požární prevence. Soutěž měla celkem 3 kola a zúčastnilo se jí 85 žáků ZŠ.

V roce 2018 se zapojilo 10 HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR do pořádání pohybově-vědomostních soutěží, které byly organizovány buď jednotlivými HZS krajů, nebo ve spolupráci s jinými subjekty. Pohybově-vědomostní soutěže slouží nejen k ověření znalostí účastníků, ale jsou i výborným propagačním nástrojem HZS ČR. Dlouhodobě se realizací pohybově-vědomostních soutěží věnují HZS Jihočeského, Plzeňského, Ústeckého, Středočeského, Libereckého či Olomouckého kraje. Zejména u dětí a učitelů jsou tyto soutěže velmi oblíbené a těší se velké pozornosti.

Novým trendem je pak pořádání těchto soutěží i pro jiné věkové kategorie občanů, například pro seniory. Této možnosti již tradičně využil HZS Olomouckého kraje ve spolupráci

s Městem Olomouc a Městskou policií Olomouc, kdy pro aktivní seniory připravily v ZOO Svatý kopeček soutěž s tematikou ochrany obyvatelstva.

O praktické procvičení znalostí v oblastech požární prevence a ochrany obyvatelstva je stále zájem, což dokazují počty účastníků soutěží – za rok 2018 to bylo **10 925 soutěžících a 82 uskutečněných různých pohybově-vědomostních soutěží**. Pokles v počtu uskutečněných soutěží byl způsoben jednak změnami na postech koordinátorů PVC u HZS Středočeského kraje a HZS Kraje Vysočina, dále zrušením několika soutěží ze strany jiných pořadatelů, na kterých HZS kraje spolupracovali a v neposlední řadě změnou pořádání u některých soutěží

na 2 – 3 leté cykly.

4. Příprava a vzdělávání specifických skupin obyvatelstva

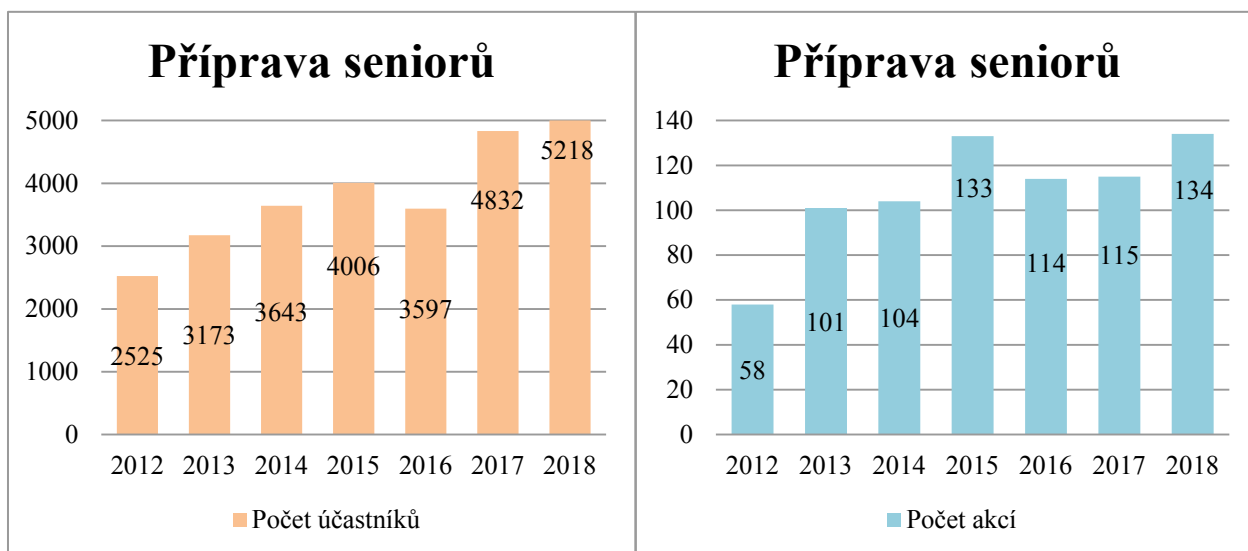
Příprava seniorů na běžná rizika a mimořádné události probíhala, podobně jako v uplynulých letech, zejména formou přednášek a besed prostřednictvím „senior akademií“, univerzit třetího věku, ve spolupráci s občanskými sdruženími seniorů, kluby seniorů či domovy seniorů. Osvědčilo se také při organizování těchto aktivit oslovit vedení příslušných obcí. V roce 2018 se podařilo uskutečnit **134 aktivit**, kterých se zúčastnilo **5 218 osob**. Zde došlo k nárůstu počtu účastníků těchto akcí oproti předcházejícímu roku o **8 %**.

V roce 2018 pokračovala spolupráce s Odborem rodinné politiky a politiky stárnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR na programu „Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň“. Ve většině krajů se pravidelně schází platformy tohoto programu s účastí zástupců HZS krajů. Výstupem tohoto programu např. v Jihomoravském kraji v roce 2018

byla tvorba tzv. „seniorské obálky“, karty s nejdůležitějšími údaji o seniorovi, zejména o jeho zdravotním stavu, která bude zavěšena pro případ nouze k využití složkám IZS buď na vstupních dveřích, nebo na lednici a na jejíž tvorbě se HZS Jihomoravského kraje podílel. Tento projekt se bude postupně zavádět i v dalších krajích (např. v Jihočeském kraji).

HZS Královéhradeckého kraje se ve spolupráci s magistrátem města Hradec Králové zapojil do projektu „Obec přátelská rodině a seniorům 2018“, jenž získal první místo v soutěži Ministerstva práce a sociálních věcí. V jeho rámci bylo vytištěno a distribuováno 7 tisíc příruček pro seniory s problematikou ochrany obyvatelstva, požární prevence a první pomoci a také zakoupeny a nainstalovány hlásiče kouře do bytů seniorů ve vlastnictví města Hradec

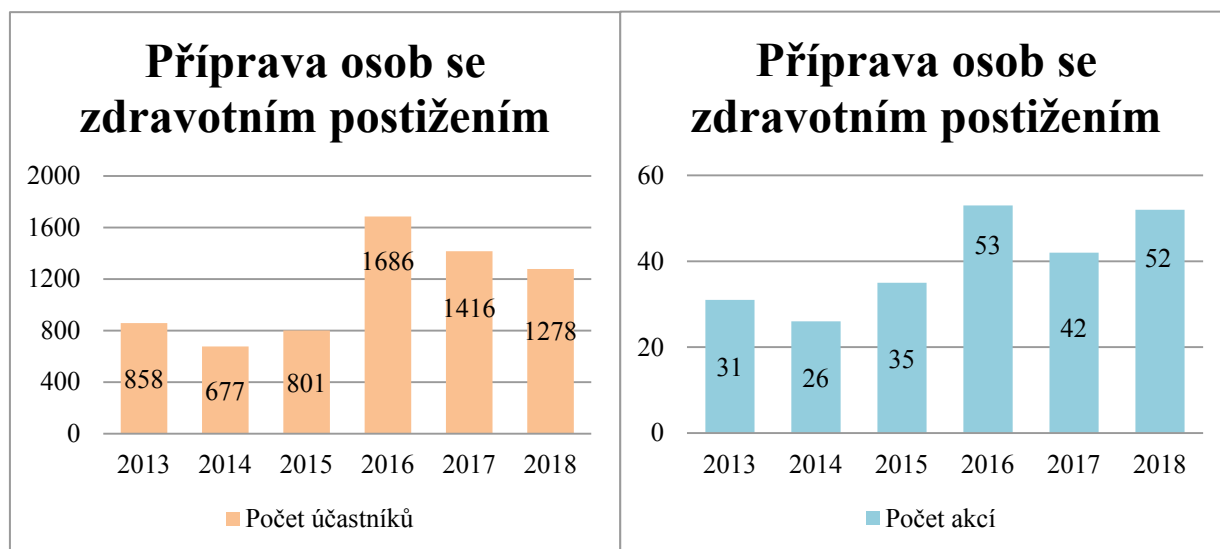
Králové, čímž došlo významným způsobem ke zvýšení bezpečnosti v uvedených bytech.

Všechny HZS krajů se v roce 2018 věnovaly také aktivitám - přednáškám či besedám pro osoby se zdravotním postižením. Vzhledem k mnoha druhům zdravotního postižení jsou tyto akce vždy velmi specifické a předávané informace jsou uzpůsobeny druhu postižení.

Zdařilým dlouhodobým projektem, který je realizován HZS Olomouckého kraje pro osoby se specifickými potřebami, jako jsou nevidomí a slabozrací, tělesně postižení a osaměle žijící osoby v důchodovém věku v domech s pečovatelskou službou, je projekt „**Nebezpečí v domácnostech – Hlásiče požáru a detektory nebezpečných plynů**“. Je zaměřen na poskytnutí informací v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva při vzniku mimořádných událostí a na montáž hlásičů požáru, detektorů oxidu uhelnatého a nebezpečných plynů. Tento projekt má dlouhodobý cíl, a to zajistí včasnou detekci vzniku požáru nebo úniku nebezpečných plynů a tím zvýšit bezpečnost obyvatel ve všech obytných

domech pečovatelskou službou na území města Olomouce. Celkem bylo v roce 2018 nainstalováno 200 kusů hlásičů požárů a pořízeny informační letáky.

V roce 2018 se celkem uskutečnilo **52 akcí**, kterých se zúčastnilo **1 278 zdravotně postižených osob**. Za výrazným zvýšením počtu účastníků v posledních třech letech stojí především navázání dobré spolupráce se zastupujícími organizacemi osob se zdravotním postižením v předcházejících letech a vysoké nasazení realizátorů PVČ HZS krajů.

5. Jednorázové akce pro veřejnost

HZS ČR již tradičně po celý rok 2018 pořádalo pro širokou veřejnost, kromě všech výše uvedených aktivit, další jednorázové akce. Většina HZS krajů vlastní mobilní stánky pro outdoorové a indoorové akce, kde účastníky seznamují s problematikami požární prevence a ochrany obyvatelstva většinou pomocí různých kvízů, testů, domečku rizik, magnetických sad a dalších PVČ pomůcek. V roce 2018 proběhlo kromě velkého množství menších akcí (do 50 účastníků) celkem **445 velkých jednorázových akcí**, kterých se zúčastnilo okolo **300 tisíc osob (z toho cca 140 tisíc dětí a mládeže)**. Mezi tradiční akce pořádané ve všech krajích patří Den dětí, Den IZS, Den požární prevence, Den tísňové linky 112, Den otevřených dveří hasičské stanice a podobně. Často se HZS ČR na těchto akcích podílí jako spoluorganizátor, obvykle ve spolupráci s dalšími složkami IZS, s Českým červeným křížem, s obcemi či nevládními neziskovými organizacemi. I přes velký počet zúčastněných osob se tyto akce neřadí svým charakterem k typickým vzdělávacím aktivitám, je to spíše doplňková forma PVČ.

III. Zabezpečení přípravy obyvatelstva

1. Personální zajištění PVČ

Nastavený systém personálního zajištění PVČ u HZS ČR má již několik let stabilní charakter. Pracovní skupiny PVČ (u MV-GŘ HZS ČR a HZS krajů), kde jsou zastoupeni příslušníci a občanští zaměstnanci zainteresovaných odborů, se pravidelně schází a fungují bez větších problémů. Některé HZS krajů zavedly funkci styčné osoby či koordinátora PVČ na územních odborech a tento krok se jim osvědčil. Např. HZS Plzeňského kraje, jako podporu aktivní spolupráce, organizuje jednou ročně instrukčně metodické zaměstnání pro všechny příslušníky, kteří se podílejí na zajišťování PVČ HZS Plzeňského kraje.

Realizace PVČ u HZS ČR má stabilní úroveň kvality. Koordinace PVČ na krajské úrovni je Pokynem generálního ředitele HZS ČR č. 46/2017 dána koordinátorovi PVČ HZS kraje. S rostoucí poptávkou veřejnosti po různých akcích a programech PVČ však rostou i požadavky na jejich organizaci i samotné zajištění akcí. Zatím se toto daří zejména díky vysokému nasazení realizátorů PVČ, a to jak koordinátorů PVČ HZS krajů, členů pracovních skupin PVČ HZS krajů, tak i dalších příslušníků a občanských zaměstnanců (dále jen pracovníků), kteří se na provádění osobně podílejí. Tento trend však není do budoucna udržitelný. Rozšíření (více akcí a programů) ale i zkvalitnění realizace PVČ by ovlivnila skutečnost, pokud by se všichni koordinátoři PVČ HZS krajů mohli této činnosti věnovat na plný úvazek. V současné době koordinátoři na většině HZS krajů funkci koordinátora vykonávají v průměru na 2/3 úvazku.

Z hlediska personálního zabezpečení akcí a programů v roce 2018, aktivitám v mateřských, základních a středních školách se věnovalo **celkem 2 297 pracovníků HZS ČR**. Toto číslo zahrnuje také instruktory programu Hasík CZ, kterých bylo v roce 2018 do programu aktivně zapojeno **465 z řad pracovníků HZS ČR a 178 převážně z řad sboru dobrovolných hasičů**. Návštěvníkům při exkurzích na hasičských stanicích se věnovalo celkem **1 154 pracovníků HZS ČR** a při jednorázových akcí jako přímých realizátorů PVČ pracovalo **1 515 pracovníků HZS ČR**.

K výměně zkušeností a informací bylo v roce 2018 zorganizováno instrukčně metodické zaměstnání koordinátorů PVČ. Konalo ve dnech 21. – 22. listopadu 2018 na Vyšší policejní škole v Praze Hrdlořezích. Jeho hlavním cílem bylo seznámení s novými aktivitami MV-GŘ

HZS ČR a jednotlivých HZS krajů, výměna zkušeností a řešení problémů. Zaměstnání obohatil svou prezentací o inspekční činnosti zaměřené na vzdělávání dětí a žáků v bezpečnostních tématech náměstek ústředního školního inspektora PhDr. Ondřej Andrys, MAE, MBA.

2. Financování PVČ

V roce 2018 byly na PVČ z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR uvolněny finanční prostředky pro HZS krajů dle stanoveného klíče (počet obyvatel/počet obcí na kraji) v celkové výši 631 000,- Kč. Finanční prostředky byly HZS krajů vyčerpány bezezbytku, a to především na pořízení materiálů pro PVČ (informační letáky, brožury, bannery, drobné tiskoviny jako pexesa, omalovánky, vystřihovánky apod.). Nárůst financí z rozpočtu HZS kraje zejména zaznamenaly HZS hl. m. Prahy, HZS Jihomoravského, Olomouckého a Zlínského kraje.

FINANCOVÁNÍ PVČ				
	2015	2016	2017	2018
Celková částka	3 965 841,- Kč	4 005 329,- Kč	4 112 972,- Kč	5 364 646,- Kč
Z rozpočtů HZS krajů	2 648 592,- Kč	2 341 185,- Kč	1 966 007,- Kč	3 139 160,- Kč
Z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR	631 000,- Kč	631 000,- Kč	631 000,- Kč	631 000,- Kč
Mimorozpočtové financování*	666 249,- Kč	1 033 144,- Kč	1 515 965,- Kč	1 594 486,- Kč

* Např. dotace od krajských úřadů, měst, granty, dary apod.

Shrnutí

Podpora vzdělávání a realizace PVČ ze strany HZS ČR je zárukou, že vedená výchova a vzdělávání bude mít odpovídající odbornou úroveň a že podané vědomosti a dovednosti obyvatelé využijí k ochraně svého života, zdraví a majetku správně.

Z hlediska plnění stanovených hlavních priorit:

Vzdělávání učitelů základních a středních škol k výuce tematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí se věnují všechny HZS krajů, a to zejména dle akreditovaných vzdělávacích programů. Kurzy jsou pravidelně, minimálně 1 x ročně, nabízeny a počty účastníků těchto kurzů odpovídají skutečné poptávce učitelů, popřípadě jejich časovým

možnostem věnovat se dalšímu profesnímu vzdělávání. Početně však zaznamenáváme klesající trend.

U navázání spolupráce s provozovateli objektů zařazených do skupiny B dle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií se koordinátoři v roce 2018 seznámili s touto problematikou. Mezi jednotlivými kraji ČR jsou výrazné rozdíly v počtu těchto objektů, a proto je tempo práce u každého HZS kraje rozdílné. Aktivně se k této prioritě staví HZS Středočeského, Pardubického, Moravskoslezského kraje a Kraje Vysočina.

Ke zvýšení propagace PVČ zejména na webových stránkách MV-GŘ HZS ČR a HZS krajů, v kalendáři akcí, v regionálních médiích a podobně: všechny HZS krajů již mají navázanu spolupráci s některými místními a regionálními médii a tato činnost je prováděna pravidelně. Co se týká využívání moderních způsobů komunikace s veřejností, tak jedenáct HZS krajů pravidelně k PVČ využívá Facebook, Twitter nebo YouTube. Tyto nástroje komunikace dosud nepoužívají HZS Ústeckého, Královéhradeckého a Zlínského kraje.

Dále jsou stále rezervy v naplňování společných databází materiálů a článků k PVČ umístěných na Intranetu HZS ČR a jejich následné využívání. Ve sboru v poslední době pocítujeme určitý „resortismus“, tj. nechuť dělit se o vytvořené materiály, vyměňovat si zkušenosti. Je potřeba klást důraz na vzájemnou spolupráci. Databáze by měla být živým pomocníkem při tvorbě nových metodických pomůcek, PVČ materiálů, článků, ale i akcí či projektů. Nově vznikající nápady či materiály by se před zahájením jejich přípravy porovnály s již vzniklými. Teprve poté by mělo následovat rozhodnutí, zda v navržených aktivitách pokračovat, nebo zda už podobný výstup některý jiný HZS krajů nerealizoval. Tím by se minimalizovalo riziko duplicit, které zbytečně zvyšují finanční výdaje na PVČ a jsou časově náročné.

Závěry

Jak je z výše uvedené statistiky zřejmé, zájem společnosti (u všech cílových skupin obyvatelstva) o otázky bezpečnosti je stále vysoký. Není však v našich silách v současné době (zejména finančně a personálně) tento trend udržet. Je na zvážení, zda oblast PVČ neposílit jak navýšením finančních prostředků, tak zvýšením úvazků nebo i služebních míst.

Od roku 2015 jsou z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR posíleny činnosti PVČ minimální částkou ve výši 631 tisíc Kč. Tyto prostředky se musí každoročně vyžadovat, a tudíž s nimi nelze počítat

při financování akcí či projektů přesahující jeden rok. U této částky navíc, při stále se zvyšujících nákladech na tvorbu a výrobu materiálů, nedošlo dosud k žádné valorizaci.

Jak z tabulky financování PVČ vyplývá, v loňském roce některé HZS krajů zvýšily částky na PVČ vyčleněním prostředků ze svých rozpočtů. Nejvýrazněji se to projevilo u HZS hl. m. Prahy – o více než 245 tisíc Kč., HZS Jihomoravského kraje – o 214 tisíc Kč., HZS Olomouckého kraje – o více než 222 tisíc Kč., HZS Zlínského kraje – o více než 233 tisíc Kč.

Návrhy na další období:

- v součinnosti s Národním ústavem pro vzdělávání a Meziresortní expertní pracovní skupinou pro bezpečnostní témata pracovat na revizích rámcových vzdělávacích programů s cílem optimalizovat vzdělávací proces v oblasti bezpečnosti
- věnovat i nadále pozornost kurzům pro učitele k výuce tematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí a dalším podobným aktivitám, které budou podporovat vzdělávání odpovídající odborné úrovni ve školském vzdělávacím procesu, a kurzu Příprava škol a školských zařízení na mimořádné události. Zvýšit propagaci těchto kurzů v médiích určených pro školy a školská zařízení
- zintenzivnit činnost směřující k navázání spolupráce s provozovateli objektů zařazených do skupiny B ve smyslu zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií
- doplňovat a aktualizovat databázi PVČ materiálů a článků HZS krajů na intranetových stránkách MV-GŘ HZS ČR
- zorganizovat pilotní specializační kurz Vedení exkurzí na hasičských stanicích
- připravit osnovu pro slovní vyhodnocování realizace PVČ za uplynulý kalendářní rok
- usilovat o nastavení systémového financování PVČ z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR.